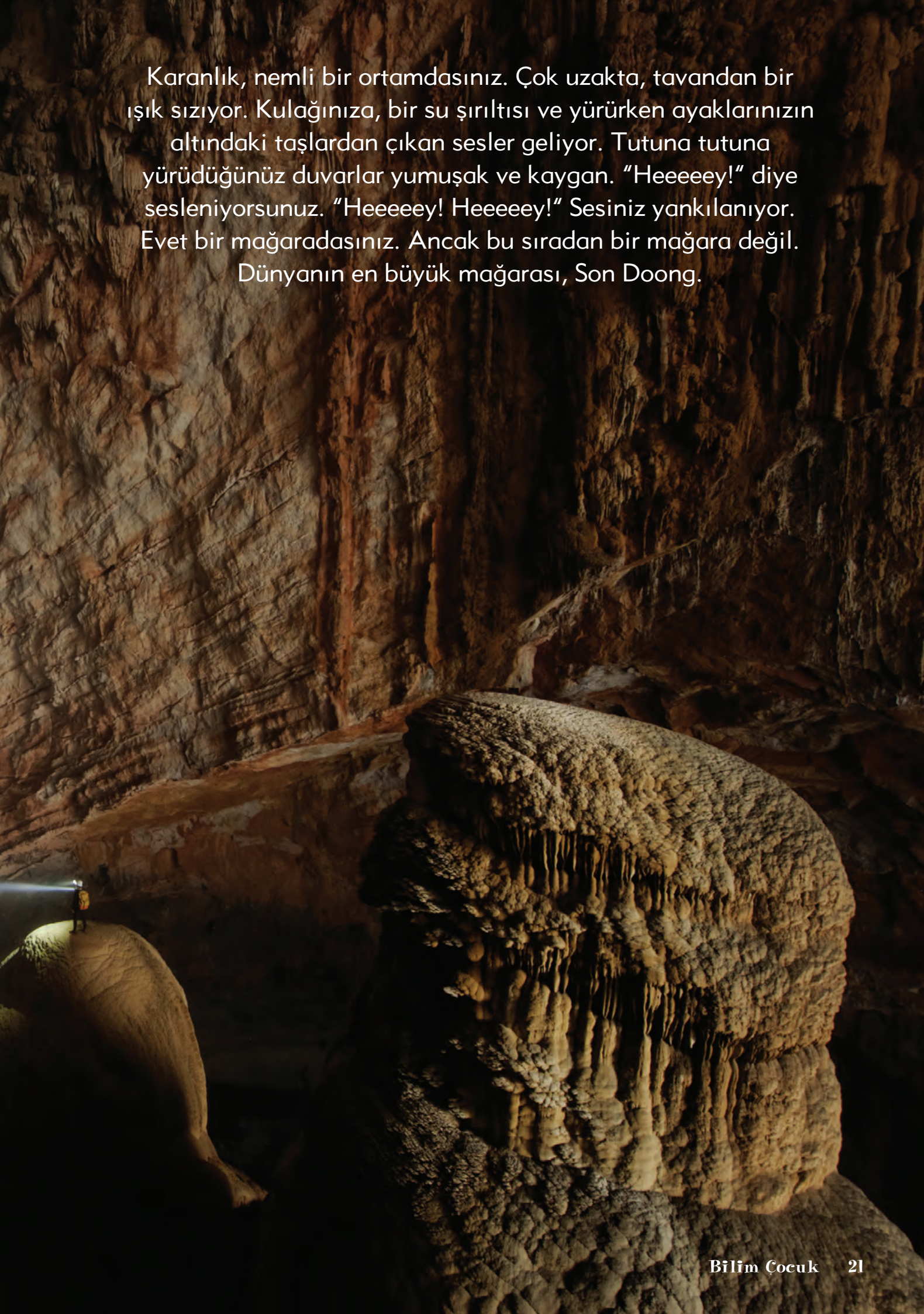

Büyüleyici Güzellikte Bir Mağara Son Doong

Son Doong,
Vietnam'daki Phong
Nha-Ke Bang Milli
Parkı'nda bulunan bir
mağara. Parkta tropikal
bir orman, nehirler ve
pek çok mağara var.
İşte bu mağaralardan
biri de Son Doong.

Karanlık, nemli bir ortamdasınız. Çok uzakta, tavandan bir ışık sızıyor. Kulağınıza, bir su şırıltısı ve yürürken ayaklarınızın altındaki taşlardan çıkan sesler geliyor. Tutuna tutuna yürüdüğünüz duvarlar yumuşak ve kaygan. "Heeeeey!" diye sesleniyorsunuz. "Heeeeey! Heeeeey!" Sesiniz yankılanıyor. Evet bir mağaradasınız. Ancak bu sıradan bir mağara değil. Dünyanın en büyük mağarası, Son Doong.

Son Doong, en yüksek tavanlı bölümüne 40 katlı bir gökdelen sığabilecek kadar büyük bir mağara. Mağaranın bazı bölümlerinde tavanda delikler var. Bu delikler yıllar önce kireçtaşının zayıf olduğu bölümlerde tavanın çökmesi sonucunda oluşmuş. Sözünü ettiğimiz bu deliklerden biri o kadar geniş ki mağaranın tavanından gökyüzüne açılan dev bir pencereye benziyor. Buradan içeri giren güneş ışığı ve yağmur suları sayesinde mağaranın içinde eşsiz bir ortam oluşmuş. Kuşları, maymunları, eğreltiotları, palmyeleriyle burası gizli bir orman gibi.

Son Doong Mağarası'nın da içinde bulunduğu Phong Nha-Ke Bang Milli Parkı'ndaki mağaraları bölgede yaşayanlar geçmişte şiddetli tropikal yağmurlardan korunmak için kullanıyormuş. Bu mağaralar 20. yüzyılın ikinci yarısında bölgede yaşanan savaş sırasında bombalardan korunmak için de kullanılmış. Mağaraların kapsamlı olarak araştırılmasına ilk kez 1990 yılında İngiliz mağaracılar Howard ve Deb Limbert'in çalışmalarıyla başlanmış. Bu mağaracıların yaptığı 13 keşif gezisi sırasında önceden keşfedilmemiş pek çok mağara ortaya çıkarılmış. Son Doong da bu mağaralardan biri. Son Doong Mağarası'nı 1991 yılında ilk keşfeden, bölgede uzun yıllardır avlanan ve mağaraları sığınak olarak kullanan Ho Khanh adlı bir çiftçi.

Ancak yoğun bitki örtüsüyle kaplı bölgede mağaranın girişini tekrar bulmak, Limbert ve arkadaşlarına rehberlik eden Ho Khanh için bile pek kolay olmamış. Üç ayrı keşif gezisinden sonra sonunda 2009'da Ho Khanh mağaranın girişini bulmayı başarmış. Bunun ardından da Howard Limbert ve arkadaşları burada çalışmalara başlamış. Araştırmacılara göre mağaranın oluşumu 2 ila 5 milyon yıl öncesinde gerçekleşmiş. Bu bölgede 40-50 milyon yıl önce gerçekleşen kıta hareketleri, yeraltında geniş çatlakların oluşmasına neden olmuş. Bölgedeki bir nehir, çatlaklardan birine girerek mağaranın içinden ilerlemeyi sürdürmüştü. Nehir mağara içinde ilerledikçe burayı daha da genişletmiş. Sonunda da upuzun bir tünele benzeyen bu mağarayı oluşturmuş.

Tespihböcekleri, balıklar ve kırkayaklar da Son Doong'un sakinlerinden.

Bu mağara balığı da onlardan biri. Ataları uzun yıllar önce karanlıkta yaşamaya uyum sağlamış.

Vücutlarında bulunan ve derilerine renk veren pigment adlı maddeler zamanla yok olmuş. Ortamda hiç ışık olmadığı için gerek duymadıkları görme becerilerini de yitirmişler.

Mağaranın keşfi sırasında araştırmacıların karşısına çıkan en büyük engel bu duvar olmuş. Duvara "Çin Seddi"nden esinlenerek "Vietnam Seddi" adını vermişler. Araştırmacılar, donmuş bir şelaleye benzeyen bu kaygan duvarı uzun bir çalışmanın ardından aşabilmişler. Bu duvarın biraz ilerisinde mağaranın bir girişi daha olduğunu bulmuşlar.

Hem çatlaklardan sızan yağmur suları hem de içinden akan nehir, mağarada nemli bir ortam oluşturmuş. Mağaranın yapısını oluşturan kireçtaşında bulunan kalsit mineralleri mağaradaki sulara karışmış. Mağaranın tavanından yüzyıllar boyunca damlayan sularla birlikte buradaki göllere karışan kalsit mineralleri zamanla kum taneciklerinin çevresinde birikmiş. Sonunda da mağara incisi adı verilen bu ilginç yapılar oluşmuş. Son Doong'daki bu mağara incilerinin bazıları tenis topu büyüklüğünde.

Son Doong'un da içinde bulunduğu Phong Nha-Ke Bang Milli Parkı 2003 yılında UNESCO'nun dünya mirası listesine alınmış. Bu olağanüstü mağaranın üçboyutlu modellemesini izlemek ve daha çok fotoğrafını görmek isterseniz aşağıdaki adresi ziyaret edebilirsiniz.
<http://ngm.nationalgeographic.com/2011/01/largest-cave/largest-cave-interactive>